

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss om "Ytterligare steg för att förbättra genomförandet av MKB-direktivet"

Ärendet

Länsstyrelsen i Örebro län har tagit del av promemorian ytterligare steg för ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet dnr KN2023/04664. Länsstyrelsen har som myndighet under regeringen skyldighet att lämna ett yttrande.

Länsstyrelsen i Örebro län lämnar därmed nedanstående synpunkter och frågeställningar gällande innehållet i promemorian. Länsstyrelsen har valt att främst framföra de synpunkter där vi ser behov av vidare utredning samt förtydliganden.

Vattenverksamheter

Bedömning om betydande miljöpåverkan

Länsstyrelsen har inga invändningar gällande att myndigheten i varje enskild anmälan om vattenverksamhet ska bedöma om verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan (BMP). Detta är dock förutsättningen att beslutet om BMP inte måste ske i ett särskilt beslut, samt att nedanstående beaktas och justeras i förslaget.

Länsstyrelsen anser att föreslagen ändring i 20 § i förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter, som innebär att en anmälan ska innehålla de uppgifter som anges i 8 och 9 §§ i miljöbedömningsförordningen (2017:966), riskerar att uppfattas försvårande från verksamhetsutövarens perspektiv. Med hänsyn till anmälningssärendenas olika omfattning bedöms det inte heller motiverat att kräva ovanstående uppgifter i alla anmälningssärenden.

Länsstyrelsen ifrågasätter syftet med bestämmelsen att tillgängliggöra alla besluten om BMP. Dels med hänsyn till att inte

det finns något särskilt krav på tillgänglighet i 6 kap. miljöbalken gällande beslut om BMP för tillståndsprövning av vattenverksamheter, dels att beslut om BMP inte kan överklagas enligt 6 kap. 27 § miljöbalken. I dagsläget är alla beslut i ett anmälningssärende tillgängliga genom att de är allmänna handlingar i myndighetens diarium. Någon ytterligare bestämmelse om tillgänglighet av beslut om BMP i anmälningssärenden bedöms inte vara motiverad.

Ny anmälningssplikt i förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet

Länsstyrelsen anser att grundvattenbortledning inte är en vattenverksamhet som lämpligt kan hanteras inom det förfarandet som ett anmälningssärende innebär. Grundvattenbortledning är ofta svårbedömt och kan kräva mer omfattande utredningar under en längre tid.

Om en ny anmälningssplikt för grundvattenbortledning ändå ska införas bör punkten begränsas med en övre gräns, likt hur anmälningssplikten i övrigt huvudsakligen begränsas. Som punkten föreslås i dagsläget kan i princip hur stora grundvattenuttag som helst anmälas. Detta bedöms olämpligt både med hänseende till syftet med anmälningssplikten, samt avseende omfattning på både underlag och den handläggning det skulle innebära.

Länsstyrelsen anser även att det finns ytterligare hinder för att hantera större grundvattenbortledningar inom anmälningssplikten, eftersom ett beslut i ett anmälningssärende inte omfattas av rättskraft. Vilket skulle innebära en stor osäkerhet för verksamhetsutövaren. I vart fall bör möjligheten begränsas beträffande uttag med en sådan volym som typiskt sett innebär en betydande miljöpåverkan.

Länsstyrelsen anser dessutom att det är betänkligt att införa en anmälningssplikt som enbart riktar sig till en kategori av verksamhetsutövare, i detta fall jordbruksföretag, när motsvarande uttag, utfört av en annan kategori av verksamhetsutövare och som inte faller inom undantaget i 11 kap. 12 § miljöbalken, ska tillståndsprövas.

Länsstyrelsen anser även att det bör förtydligas hur den nya anmälningssplikten förhåller sig till ändringen i undantaget i 11 kap. 11

§ miljöbalken. Det finns även en viss otydlighet gällande de olika begrepp som förekommer avseende ändringarna. Det bör förtydligas gällande eventuella skillnader mellan "vattentäkt för en jordbruksfastighets husbehovsförsörjning" och "vattenförsörjning för jordbruket". Även ett förtydligande kring vilka uttag anmälningssplikten syftar till att fånga upp behövs. Är det uttag som överskrider gränserna för vad som är undantaget tillstånd för en jordbruksfastighets husbehovsförbrukning som avses med den nya anmälningssplikten, eller är det vattenförsörjning inom jordbruket som inte innefattas av begreppet husbehovsförsörjning? Man bör se över begrepps användningen, samt göra förtydliganden avseende detta.

Ändrad avgift för handläggningen

Länsstyrelsen anser att en timtaxa om 800 kr/h för handläggningen av anmälan om vattenverksamhet skulle kunna motverka syftet med både anmälningssplikten och införande av direktivet. Förvisso kan anmälningarna vara av olika komplexitet och handläggningstiden kan variera i stort, men att ta ut en timtaxa skulle innebära att det som regel blir en avsevärt högre avgift än dagens avgift på 1 660 kr. Timtaxan innebär även i regel en relativt hög avgift för ett beslut som inte heller har rättskraft likt ett tillstånd.

Länsstyrelsen menar att det blir en ökad risk att verksamhetsutövare tillämpar undantaget i 11 kap. 12 § miljöbalken i större utsträckning för vattenverksamheter som borde anmälas om avgiften höjs avsevärt. Det kan i sin tur ha negativa konsekvenser för naturmiljön i respektive län, det skulle öka tillsynsbehovet och syftet med anmälningssplikten går förlorad. Även den administrativa bördan, med särskilt beslut om avgift, fakturering och annat som kan tillkomma, ökar avsevärt jämförelsevis med dagsläget eftersom verksamhetsutövaren själv betalar in avgiften när anmälan görs.

Jordbruksverksamheter, skogsbruksverksamheter, hetvattenanläggningar och starkströmsluftledningar.

Ny anmälningsplikt enligt 12 kap. miljöbalken

Det bör i förordningen om anmälan för samråd 1 a § första stycket 4 a tydliggöras att det gäller massor som inte omfattas av avfallsbegreppet och således kan vara miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. och tillstånds- eller anmälningspliktigt enligt miljöprövningsförordningen.

I MKB-direktivet bilaga 2 punkt 3A framgår att en bedömning av betydande miljöpåverkan för anläggningar för produktion av elektricitet ska göras. Utifrån de verksamheter och åtgärder som finns med i förslaget är det otydligt om exempelvis solcellsparker på jordbruksmark ska ingå under 1 a § första stycket 4 b.

När det gäller tillämpningen av punkten 1 b § i förordningen om anmälan för samråd, behöver ett förtydligande göras avseende punktens omfattning när det kommer till anläggande av stora solcellsparker i skogsmark. Det är i dagsläget otydligt om anmälan endast avser avskogningen, eller om åtgärderna som följer därefter också ska ingå i bedömningen av betydande miljöpåverkan. Om anmälan enbart avser själva avskogningen är risken att den blir tillståndspliktig, och det därefter krävs en anmälan enligt 12 kap. 6 § för själva solcellsanläggningen, förutsatt att inte hela solcellsparken provas frivilligt enligt 9 kap. miljöbalken.

Med hänseende till ovanstående anser Länsstyrelsen att det bör förtydligas vilken anmälningsplikt som just solcellsanläggningar omfattas av. Länsstyrelsen anser att alla solcellsanläggningar, oavsett om de ska uppföras på jordbruksmark, naturmark eller skogsmark, ska falla under samma anmälningsplikt. Detta eftersom solcellsanläggningar är en snabbt växande ärendegrupp och för att en tydlighet krävs, för både verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheten.

Idag anmäls avverkning av skog som regel i första hand till Skogsstyrelsen. I de fall avverkningen syftar till att ändra

markanvändningen från skogsbruk, tex omläggning till betesmark eller tomtmark, överlämnar Skogsstyrelsen manuellt anmälan till Länsstyrelsen. Nuvarande hantering kommer utgöra hinder för att uppfylla kraven om handläggningstid i 4 § för den typen av anmälan. Det finns därför ett behov av att utveckla ett system för att förenkla överföringen mellan myndigheterna och som också tydliggör för verksamhetsutövaren vilken myndighet som handlägger ärendet. Alternativt att det tydliggörs att handläggningstiden för en avverkningsanmälan som syftar till att ta marken ur skogsproduktion, räknas från den dagen anmälan inkommit till rätt tillsynsmyndighet.

Miljöfarliga verksamheter

Länsstyrelsen tillstyrker ändring av 9 kap. 6 d §, 19 kap. 4 och 5 § miljöbalken, ändringen i 25 § förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och samtliga ändringar i miljöprövningsförordningen. Vad gäller förslaget i 26 a § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd konstaterar Länsstyrelsen att det blir en ny uppgift för kommunerna att besluta om en verksamhet utgör betydande miljöpåverkan eller inte. Det finns en risk att bedömningar kommer göras som leder till olika beslut för samma typ av verksamhet i olika kommuner. Fler verksamheter, som idag är anmälningspliktiga, kommer att behöva söka tillstånd, vilket ökar den administrativa bördan för företag. Om ändringen genomförs bör Naturvårdsverket få i uppdrag att ta fram en vägledning till kommunerna om hur bedömning bör göras.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Länsstyrelsen ställer sig frågande till övergångsbestämmelsen att en pågående grundvattenbortledning som omfattas av den nya anmälningsplikten endast kan bedrivas efter 1 januari 2026 om den anmälts till Länsstyrelsen eller om myndigheten beslutat något annat. Detta med hänseende till att det varken i gällande lagstiftning för vattenverksamhet eller i förslag till ändringar, är bestämt att den grundvattenbortledning som avses bli anmälningspliktig alltid kräver tillstånd, likt exempelvis markavvattning där undantagsregeln i 11 kap. 12 § miljöbalken aldrig går att tillämpa. Det går därmed inte på förhand att säga att sådan grundvattenbortledning som faller under den nya anmälningsplikten, undantagsvis inte kan bedrivas med stöd av 11 kap. 12 § miljöbalken om förutsättningarna i paragrafen är uppfyllda.

Övergångsbestämmelserna innebär att även befintliga och påbörjade vattenverksamheter skulle kunna anmälas i efterhand, vilket strider mot ordalydelsen i 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter om att "en vattenverksamhet inte får påbörjas innan den har anmälts". Därtill kan tilläggas att en prövning av en längre tids grundvattenbortledning, inte heller bedöms vara möjlig inom ett anmälningsförfarande.

Synpunkter på betänkandets redogörelse av konsekvenser

Införlivandet av direktivet i enlighet med vad som föreslagits bedöms innebära en större arbetsbelastning för länsstyrelserna än vad utredningen tagit höjd för. Hänsyn har inte tagits till ökade administrativa uppgifter, såsom fler beslut och nya prövningar, ökat antal tillståndspliktiga verksamheter, beslut om tillsynsavgifter, offentliggörandet av alla beslut angående BMP och därtill tillkommande kommunikering med verksamhetsutövare till följd av detta. Förslaget bedöms även komma att innebära ett ökat behov av tillsyn och informationsinsatser för att målet med direktivet ska få effekt. Detta behöver vägas in vid bedömning av finansieringsbehovet för länsstyrelserna.

Länsstyrelsen ser också en utmaning i att förslagen ska träda i kraft och tillämpas redan från den 1 januari 2025. Det finns behov av att ta fram vägledningar som stöttar länsstyrelserna i tillämpningen av den nya lagstiftningen.

Länsstyrelsens uppdrag att förenkla för företagen bedöms påverkas negativt, särskilt med hänseende på den nya anmälningsplikten för vattenverksamhet som riktar sig specifikt till jordbruksföretag.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Anna Olofsson med naturvårdshandläggare Susanna Ek som föredragande. I den slutliga handläggningen har också vattenvårdshandläggare Sara Litzell, miljöhandläggare Carina Regborn samt enhetschef Anna Nordenskjöld medverkat.